

Politična morala

Etična in moralna zavest in ustrezajoče ravnanje po tej zavesti pomenja za posrednika, za družbo in za narod prvo in glavno podlago in osnovo za trajni, resnični napredek, uspeh in obstoj. Poudariti pa moramo, da etične in moralne norme niso vsicelj kongruentne s prisilnim značajem, kakršnega nosijo zakonske določbe, ki vsebujejo sankcijo, da za tak in tak delikt, ali prestopak zakona sledi primerna, določena kazen.

V interesu vsake urejene države, v interesu pravnega reda in miru pa je, da se v svrhu obstoja družbe in v korist njenega nemotenega razvoja zasledujejo in kaznujejo vsi prestopki, ki škodujejo integriteti države, varnosti imetja in življenja državljanov.

Seveda so danes k določbam državljanstva in kazenskega prava priključene še nekatere odredbe upravnega, trgovskega in fiskalnega značaja, ki urejajo vse upravno in poslovno življenje. Vse te uredbe in odredbe pa so potrebne ne samo v organizatornem pogledu državnega življenja, marveč predvsem zato, da imajo državljanji zavest, da žive v pravno urejeni državi, da so zaščiteni vse njihove družanske, posestne, verske, poslovne in narodne pravice ter osebna svoboda.

Etične in moralne norme, ki so tako lepo zapodene v krščanski veri, pa vežejo človeka le v njegovih vesti, v odnosu do Boga. Mnoge izmed teh norm nimajo nobene kazenske sankcije s strani državne oblasti. Če se pregrešiš proti njim, si grešil proti svoji vesti, proti Bogu, si napravil krivico ali škodo svojemu sočloveku, ali skupini ljudi, ali narodu, toda državna oblast, sodišče in policija te ne kličejo na odgovor. Na prosto voljo ti je dano, v kolikor ti zadeva državo, ali etične in moralne norme spoštujati ali ne, ali jih priznavati in se ravnati po njih, ali pa jih teptati.

Naša državna zakonodaja se dolgo ne bo tako izpopolnjevala, tako profinjena in dovršena, da bi predvidevala za vsak slučaj zakon in kazen, ki naj zadene kršilca teh etičnih in moralnih norm, zakon, ki naj kaznuje tudi krivice, prizadejane v področju duševnega sveta.

Mi vsi vemo, da je greh in prepovedano po božji in državni postavi ropati, krasti, goljufati, ubijati in moriti, sovražitvi in preganjati svojega bližnjega — skratka delati krivico in vendar koliko krivic ostane nenaščenih in nekaznovanih.

Če je potrebna v zasebnem, družabnem, trgovskem in poslovnem življenju neka izvestna mera medsebojnega spoštovanja in zaupanja, neke etične in moralne norme, je tembolj potrebna v državnem in političnem udejstvovanju neka določena mera — politične morale.

Se prav posebno pa je politična morala potrebna voditeljem, bodisi državnim, strankarskim ali gospodarskim.

Ni nam treba hoditi po zgledu v zgodovino k Machiaveliju, očetu moderne doktrine političnega egoizma, ki je dejal, da namen posvečuje sredstvo! Dovolj je, če motrimo mednarodno dogajanje skozi prizmo sedanjih nepetih, mestoma celo vojnih razmer v Evropi in v svetu sploh, pa vidimo vojaški, politični in gospodarski imperializem, ki ne pozna morale ki se ne drži božjih in etičnih načel enakopravnosti, marveč grozi popolnoma male narode in države, ukrotiti in uničiti pa tudi svoje velike nasprotnike — velenile.

Iz naše povojne, domače zgodovine imamo naravnost klasične primere in zgled, kako srmatone in nezdrave politične razmere nastanejo, če dobe državno oblast v roke — moralne propalce, ljudje brez politične morale ki so pripravljivi utopiti svojega brata, svojega sočloveka, če jim tako narekuje zaslepljena politična strast, združena z gospodarski mi interesi.

Sv. misijon v Kranju

Zaključno procesijo je vodil g. knezoškof dr. Gregorij Rožman

Sveti misijon, ki se je vršil v kranjski župniji od 24. februarja pa do 3. marca, je v resnici duhovno prenovil vso faro in obudil in ljudeh vero in čiščenje do Boga. V teh časih, ko hrume po svetu vojne in ko se svet potaplja v svojem materialističnem pojmovanju življenja, ko se različne veri nasprone ideologije potegujejo za to, da bi vladale človeštvu, ljudje tembolj spoznavajo in cenijo prave, resnične duhovne vrednote in dobre sv. vere, ki jo učijo katoliška Cerkev, spoznavajo in priznavajo svoj odnos do Boga svojega vladarja in gospodarja.

Zato pa je tudi sv. misijon v Kranju tako lepo uspel. Vodili so ga patri jezuitje iz Ljubljane in sicer gospodje: p. Romic, p. Pate, p. Sečnik in p. Žibert. Vse od sobote 24. februarja pa do nedelje 3. marca so se vrstili dopoldne, popoldne in zvečer govori bodisi skupno, stanovski za moše, za žene, za fante in dekleta. Vsi govori so bili prav lepo obiskani. Tako iz mesta kot iz okolice so prihajali ljudje k pridigam, kakor jim je pač dopuščal čas in dovoljevala služba. Nad vse lepe pobožnosti so bile v farni cerkvi vsak večer, ko je bila razsvetljena cerkev nabitno polna pri večernih govorih in litanijah.

Pravtako lepa je bila udeležba pri sv. spovedi in sv. obhajilu. Spovedanih je bilo okrog 5000 oseb, sv. obhajil pa je bilo prejetih 9000. To so lepe številke, ki dovolj jasno pričajo o tem, da je tudi v industrijskem Kranju, katerega je zadnji „Kranjski zvon“ nazval: „Mali Babilou“, še dovolj žive vere, močne vere, ka-

kršna je lastna le pravim versko udejstvujočim se katoličanom in kakršne danes potrebujemo bolj, kot kdaj koli. Uspehi sv. misijona nam kažejo, da nevera ne slavi zmage, kot smo morda včasih že mislili, ampak da se naše ljudstvo kljub vsem krivim veram in sovražni propagandi odločno priznava k svoji katoliški veri, ki je vera tudi njihovih očetov in pradedov. Moderni paganism kljub svojim trenutnim uspehom pri nas še ni našel ugodnih tal za svoj razvoj.

Kot so bili lepi vsi dnevi misijonske pobožnosti, tako lep, naravnost veličasten pa je bil zaključek sv. misijona. V nedeljo popoldne ob 5. uri je bil v farni cerkvi zaključni govor, nato pa se je po mestu razvila procesija, kakršne Kranj še ni videl. Procesijo je vodil Prevyšeni knezoškof ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman, ki je ob veliki asistenci duhovnikov nosil Najsvetejše. Proces je so se udeležili zastopniki vseh uradov in oblasti, ter na tisoče ljudi. Povsod po mestu, koder je šla procesija, so bila okna lepo razsvetljena in verniki v procesiji so vsi nosili bakle, kar je povzročalo v večernem mraku edinstveno sliko. Po procesiji je bila v farni cerkvi zahtevna pesem in blagoslov.

Poudariti moramo še dejstvo, da so klic sv. misijona pravilno razumeli kranjski župljani brez ozira na to ali ono prepričanje, da so ga razumeli kot dobri verniki sv. katoliške Cerkve, kot klic Boga, ki je na našo župnijo razlil milost sv. vere, milost spreobrnjenja in poboljšanja.

Treznostni teden

Ena izmed najbolj škodljivih in obžalovanja vrednih lastnosti našega naroda je pijančevanje, ki pripada toliko duševno, telesno in gospodarske škoda posidancu, kot vsemu narodu. Koliko škritega pa tudi odkritega gorja, je že povzročil alkohol po naših družinah, domovih in v našem narodu sploh. Slovenci, ki

smo po vsem svetu razpršeni kot pijanci in alkoholički, smo majhen narod, ki absolutno ne bi smel trošiti svoje dragocene življenjske energije, svojega zdravja in svojih revnih gospodarskih dohodkov za alkohol, za svoje uničevanje in pogubo.

Poglejmo samo okrog novega leta statistike

Se dobro se nam iz polpretekle dobe ostali v spominu šenčurski dogodki, ko se je proslavila in obstoj države nevarna JNS polastila oblasti in v svoji nepremišljeni politični strasti internirala naše voditelje, zapirala in pretepala kot največje zločince naše prišabe, jih preganjala in jim škodovala gospodarsko, da ne opeševamo duševnega trpljenja in prizadevanj krivic. Ali je kdaj v svoji zgodovini slovenski narod, ki je bil skozi toliko stoletij tlačen in zasužnjen, ko mu je gospodaril tujec, doživel primer, da mu je najhujše gorje prizadejal lastni brat, ga hotel uničiti politično, gospodarsko in celo narodno. Ti dogodki so bili edinstven primer politične strasti, sovražnosti in politične nemorale.

Refleks dogodkov tiste dobe se je pred kratkim odigral pred ljubljanskim sodiščem. Kranjski dekan g. Matjaž Škrbec je tožil krive pri-sege obdolženega bivšega poslanca Mravljeja, na podlagi katere je bil g. dekan tedaj obsojen na enoletni zapor, čeprav je proti Mravljetovemu pričevanju nastopilo več kot deset prič in med njimi celo nasprotniki g. dekana in pa uradni organi. Politična morala je bila tedaj pri nas taka, da je sodišče verjelo eni priči, desetim pa ne. Kajti pri zadnji obravnavi v Ljubljani se je izkazala popolna nedolžnost g. dekana, dokazalo se je, da on ni izrekel inkriminiranih besed, radi katerih je bil obsojen. Njegova takratna obsodba ni bila samo justična zmota, marveč odsev tedanje po-

litične morale. Čeprav je bil Mravlje v Ljubljani oproščen krivde krive pri-sege, je g. dekan dosegel popolno zadoščenje, tako pred sodnim senatom kot pred vso javnostjo.

Vprašamo pa, kdo bo g. dekanu povrnil vso gnetno škodo in dal zadoščenje za izgubljeno zdravje, za vse duševno trpljenje in krivice, katere je moral pretrpeti. Ali bo dal zadoščenje tisti človek, ki je vse to povzročil, če pa je brez vsake morale. Tudi napram političnemu nasprotniku se ne smeš posluževati vseh sredstev.

In zopet je na delu ista stranka, ki je neko vrhota korčabač nad slovenskim ljudstvom. Zopet intrigira proti avtonomiji in koristim Slovenije, proti ureditvi in koristim države, ker ne pozna politične morale, ker ji je dema gogija in strankarstvo ter boj za oblast več kot blagor države. Za časa njene diktature je med državljanji že popolnoma prenehala avtoriteta do države, do državnih zakonov in oblasti, ko stranka sama in njeni voditelji niso več poznali politične morale, zakaj naj bi ista veljala za prišabe stranke.

Tudi v politiki je potrebna neka mera morale, neko spoštovanje do nasprotnika in viteški način borbe. Politična morala pa je potrebna voditeljem strank, strankam, vsem pristajem, kot celotnemu pojmovanju političnega življenja. Le tako se bo pri nas normaliziralo politično življenje po demokratičnih načelih v blagor države in njenih državljanov.

v časopisu, kako ogromne vsote smo zmetali za alkohol. Pa to ni samo gospodarska škoda. Še večja je škoda v drugih pogledih. Alkohol povzroča nagnjenje k nenravnosti, k zločinom, k bolezni. Alkoholički polnijo bolnišnice, noršnice, kaznilnice in ubožnice. Ali bomo, če smo trezni in razumen narod, še gledali to uničevalno delo alkohola in posledice pijančevanja?

Dolga leta je protialkoholna liga v Ljubljani opozarjala na škodljive posledice pijančevanja. Njenemu delu smo se posmehovali. Rekli smo, kdor je pravi možki, pač ne bo verjel tem bajkam in pripovedkam. Malinovec in mleko, to je pijača za ženske in otroke. Danes pa vidimo, kam nas je pripeljal to zmotno naziranje. Danes vidimo po izjavah zdravnikov, duhovnikov, statistik, etnologov, kam vodi brezmejno uživanje pijače, brez da bi še upoštevali in se ozirali na tiste narode, ki pijančevanja ne poznajo, ki so trezni, zato pa dosegajo državne in gospodarske uspehe.

V nobenem poklicu se ne obnese. Ne moreš biti dober gospodar, trgovec, uradnik, advokat, delavec, zdravnik, če si vdan alkoholu. Poglejmo n. pr.: športnike, kako vzdržno morajo živeti v vseh pogledih, če hočejo dosežati res lepe uspehe svoje telesne moči in sposobnosti. Skratka, alkohol ne koristi, temveč le škoduje!

V naši župniji smo imeli pretekli teden sv. misijon. Kako nazorno in lepo so nam gg. patri misijonarji govorili tudi o slabih in kvarnih posledicah pijančevanja. Sv. misijon ne bo rodil uspehov, če se tudi v pogledu pijančevanja ne bomo spreobrnil in poboljšali.

Niti duhovnik, niti zdravnik ne prepovedujeta zmerno uživanje pijače. Treba pa je to spraviti v sklad, da ne trpi škoda ne duševno stanje človeka, ne telesno zdravje, ne gospodarski položaj, ne družina in dom in pravtako ne ves narod.

Tudi z gospodarskega stališča naj bi mero-dajne oblasti poskrbele, da se zato ne bi delala in povzročala škoda našim vinogradnikom, ki so navezani na dohodke od svojih vinogradnikov, poskrbele naj bi, da ne bodo — kot često beremo, vinogradniški in zlasti viničarski otroci pili za zajtrk vino, temveč mleko, pomagajo naj, da pridelek vina ne bo Sloven-cem v duševno, moralno, narodno in gospodarsko škodo, temveč da bo v korist, kot vsak drugi pridelek, ki ga zemlja rodi. Vse to izboljšanje pa bomo dosegli le s skupnimi napori in s pametnimi gospodarskimi reformami, da Slovenci ne bomo več narod pijancev, ampak narod pridnih, delavnih ljudi.

Od 16. do 17. marca bo za vs Slovenijo treznostni teden. Izrabimo to priliko in ta čas storimo trden sklep, da se pri nas pijančevanje odpravi.

Slovenski narod! Alkohol nastavlja sekuro na tvojo življenjsko korenino. V tvojih rokah je odločitev, ali naj zmaga alkohol, ali zdrava narodova rasti!

Skrb za naše izseljence

Pred kratkim smo opozorili naše čitatelje, kako potrebni pomoči iz domovine so naši izseljenci, ki so raztreseni križem sveta. Njihova narodna zavest in ljubezen do domovine bo izginila, če ne bomo mi v starem kraju tesno povezani z njihovo usodo. Drobec za drobem našega naroda se počasi kruši in mi se za to nič ne zmenimo. Vojne razmere v zahodni Evropi gotovo niso v korist našim izseljencem.

Družba sv. Rafaela, ki deluje v Ljubljani v korist naših izseljencev, izdaja mesečno revijo: „Izseljenski vestnik“, ki tako ganljivo popisuje življenje naših ljudi po svetu. Ali ne bomo mi v domovini vsaj toliko zavedni, da bomo doprinesli vsaj majhno žrtve, da postane člani Družbe sv. Rafaela in da se naročimo na „Izseljenski Vestnik“, da mu omogočimo izhajanje, da ga bodo naši izseljenci že nadalje prejemali. Slovenci, slovenska kri v tujini kliče na pomoč!

Občni zbor krajevne organizacije JRZ v Stražišču

Poleg poročil so se obravnavala zlasti občinska vprašanja

Preteklo nedeljo se je vršil v Smartinskem domu občni zbor krajevne organizacije JRZ v Stražišču, ki ga je vodil predsednik Trilar Franc. Občni zbor je polnoštevilno posetilo članstvo organizacije, med katerimi je bilo opaziti številne delavce organizacije ZSD. Kot zastopnik okrajne JRZ je občni zbor posetil g. dr. Megušar iz Kranja.

Po formalni otvoritvi zborovanja je sledil dnevni red: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, blagajniško, tajniško in poročilo ostalih funkcionarjev.

Sledile so volitve novega odbora. Ker je bilo navzoče članstvo soglasno v tem, da se obdrži stari odbor v funkciji še nadalje, je bil ta sklep sprejet z malimi izpremembami in dopolnitvami v odboru. Vse točke dnevnega reda so bile izčrpano in dobro podane.

Sledilo je obširno poročilo g. dr. Megušarja: o aktualnih zadevah lokalnega značaja, notranje politike in zunanjskega političnega položaja. Ker se nam zde tehtna izvajanja g. dr. Megušarja zelo važna, naj se dotaknemo nekaterih vprašanj in njegovih misli.

Iz lokalnega poročila posnemamo dejstvo, ki ga je močno poudaril, da je sedanja občinska uprava pokazala zelo malo interesa za smotno občinsko gospodarstvo. Prav malo ima zanimanja za gradnjo vodovoda, kot podaljšek preko Stražišča na Loko, za kar je vodovodni odbor odobril za leto 1941 v gradnjo tega podaljška din ca 1.300.000. Na slab odziv v javnosti je naletel tudi načrt gradnje nove šole v Stražišču, ki nikakor ne odgovarja gospodarski rentabilnosti občinskega gospodarstva radi svoje prevelike, drage komfortnosti in obsega, kar bi občino preveč stalo, ko mora poleg tega skrbeti še za nujno razširitev oziroma premestitev pokopališča ter še nešteto prepotrebni javnih del v občini.

Posebno važnost je dr. Megušar položil na izvedbo vodovoda in nove šole ali adaptacije stare šole, ker je le v tem slučaju pričakovati ožjega gospodarskega sodelovanja s Kra-

njem, odnosno združenja obeh občin. Ta združitve je nujen postulat za občino Stražišče, ki v bodočnosti ne bo mogla več sama reševati vedno težjih gospodarskih in socialnih problemov. Kajti občino Stražišče, ki je postala pretežno delavsko naselje, bodo v bodočnosti za dele težke gospodarske in socialne težave, ko dobimo v dogledni bodočnosti velik kader delavskih veteranov, ki bodo kljub socialnemu zavarovanju iskala še gmotnih sredstev na občini — katerih pa Stražišče ne bo moglo prenesti. Ta govornikova izvajanja so bila sprejeta od navzočih prav posebno toplo in se g. dr. Megušarju zahvaljujemo in želimo čim hitrejšo uresničenje označenih načrtov.

Tudi notranje politični položaj je jasen in se razvija v smeri boljše ureditve države kot je bila do sedaj. Naša država vsled notranjega pomirjenja pridobiva vedno večje spoštovanje naših sosedov, za kar ima levji delež dr. Korošec. Naš narodni voditelj skrbi za najviše interese naroda, za njegov mir in svobodo. Zato je razumljivo, da s podrejenimi vprašanji ne stavlja na kocko teh najvišjih interesov.

Pri slučajnostih se je pojasnilo, da se bodo zadeve o zemljiščih, kjer teče sedanja nova državna cesta, kmalu uredile na splošno željo prizadetih lastnikov. — Ker obstoja v občini Stražišče še toliko nerešenih problemov, se je sklenilo, da se bodo po možnosti vršili od sedaj mesečni informativni organizacijski sestanki, na katerih se bo obravnaval tudi notranji in zunanji politični položaj in sodobna vprašanja, — kar nam bo po možnosti g. dr. Megušar rade volje poročal.

Občni zbor se je zaključil po dveurnem plodovitem pretresu v splošno zadovoljnost pristavši krajevne organizacije JRZ v Stražišču.

Mnogo zanimivih poročil, ki so ostala zaradi pomanjkanja časa nerešena, se bo pretresalo na prihodnjem informativnem sestanku, na kar že danes ozozarjamo agilne in požrtvovalne člane. O tem bomo pravočasno obveščali.

Sestanek gorenjskih motoristov

Protestirali bodo proti sedANJI dodelitvi bencina

Vojna v Evropi je prinesla s seboj tudi različne gospodarske težave. Tako se je tudi pri nas že jeseni pojavilo občutno pomanjkanje bencina. Že par mescev je, odkar so zginela zlasti ob nedeljah z naših cest vsa motorna vozila z izjemo avtobusov. Avtomobilizem je pri nas pod sedanji pogoji popolnoma zatrt. Drakonične uredbe pa ne škodujejo samo avtomobilistom, marveč državi sami, ker je prikrajšana na premnogi dajatvah s strani avtomobilistov. Uredbe, ki se izdajajo ena za drugo pa stanja niso izboljšale, marveč le poslabšale. Naredba, ki je določila količine bencina, katere naj bi se dodeljevale za motorna vozila na karj, pa se roga v obraz vsem resničnim potrebam avtomobilskega prometa.

Avtomobil in motor danes nista več luksuzno sredstvo, marveč za trgovino neobhodno potrebno sredstvo, na katerega je navezana eksistenca premnogi trgovskih potnikov in trgovskih ljudi sploh. Nova uredba dodeljuje za normalni promet absolutno premajhne količine bencina. Bencinski kartel, ki ga vodijo nam sovražni inozemci, pa hoče unčiti, oziroma spraviti v svoj okvir tudi vso detaljno trgovino in prodajo bencina. Zato so bencinske črpalke s 1. marcem ustavile prodajo bencina. Ni čudno, če se počasi tudi pri nas, kot nekoč v

Ameriki dviga proti vsem tem ukrepom val ogorčenja vse javnosti, da se monopol bencinskega kartela zlomi, nadzoruo oblast pa prisili, da napravi red v tem pogledu. Kajti laž je, da naša država ne more dobiti za predelovanje bencina potrebnih surovin. Iz Italije kot iz Rumunije dobimo lahko dovolj nafte. Poleg avtomobilistov pa je prizadeto tudi vse podeželje, koder se za razsvetljava še porablja petrolej, katerega danes v trgovinah ni več dobiti. Z dežele prihajajo v tem pogledu naravnost obupna poročila.

Na Gorenjskem je vzel akcijo za izboljšanje tega položaja v roke lani ustanovljeni „I. Gorenjski Moto-Klub“, ki sklicuje za nedeljo 10. marca ob 10. uri dopoldne v Kranju v klubski sobi hotela „Evrope“ sestanek vseh gorenjskih motoristov in avtomobilistov, da se pogovore o vseh težavah, ki jih tarejo v pogledu pomanjkanja bencina. Sestavile se bodo tudi primerne spomenice in poslane na vsa v poštev prihajajoča oblastva. Zato naj se vsi gorenjski motoristi in avtomobilisti udeležijo tega sestanka in naj prineso s seboj spisane podatke, kakor so naštetni na okrožnici, ki se je te dni razposlala naokrog. Le v skupnem nastopu bo organizacija močna in bo koristila članom in vseh javnosti.

Kdaj preneha veljavnost starega denarja

Pazite na ponarejene nove kovance. - Zamenjava nemških mark

Zamenjava novega kovanega denarja s stari- rim je med ljudmi povzročila dokaj nevšečnosti in zmede, čeprav je bilo v časopisju večkrat objavljeno, kdaj preneha veljavnost te ali one vrste starih kovancev. Zato naj si vsak zapomni sledeče:

Stari kovanci po din 50.- so bili vzeti iz prometa 16. februarja 1940. Nekateri državni uradi jih niso sprejemali že pred tem terminom, toda pozneje so dobili nove odredbe. Te kovance sprejemajo še pol leta t. j. do 16. avgusta; pošte, davkarije in državni finančni zavodi kot Poštna hranilnica, Narodna banka in Hipotekarna banka.

Kovanci po din 20.- ostanejo v splošnem prometu še do 16. avgusta, po tem roku pa jih sprejemajo še pol leta gori navedeni denarni zavodi do 16. februarja 1941.

Kovanci po din 2.- ostanejo še v splošnem prometu do 16. avgusta, po tem roku jih sprejemajo še pol leta gori navedeni zavodi t. j. do 16. februarja 1941.

Kovanci po din 1.- ostanejo v veljavi samo še do 20. aprila 1940, pozneje jih sprejemajo še pol leta omenjeni denarni zavodi.

Kovanci po din 0,50 veljajo še do 16. avgusta 1940, pozneje jih sprejemajo pol leta le še omenjeni zavodi.

Zadnje čase je prišlo v promet zelo veliko ponarejenih kovancev po din 50.- in po din 20.-. Posebno ob ponedeljkih, ko pride v mesto veliko ljudi, je še lažja prilika za razpečevanje takega denarja. Zato vrzite vsak novi kovanec na trdo podlago. Če bo zazvenel, je pravi, če pa nima nič glasu in zvenka, je ponarejen. Ponarejene kovance vrnite onemu,

od kogar ste jih prejeli, ali pa policiji. Še enkrat opozarjamo, pazite na ponarejen denar, ker se vsak dan dogaja polno takih slučajev.

Kdor ima doma nemške marke - kovance, naj si zapomni sledeče: Kovanci starejše izdaje po 1 in 2 marki izgube veljavo z 31. marcem 1940. V prometu pa še ostanejo kovanci

po 1 in 2 marki, ki imajo na eni strani Hindenburgov lik, na drugi strani pa kljukasti križ. Do omenjenega roka 31. marca zamenjuje stare kovance — marke nemški konzulat v Ljubljani. Kdor ima kaj takega denarja, naj ga pravočasno zamenja!

Z naših odrov

Savinšek-Šornove „Grče“ na križkem odru

V nedeljo 25. februarja smo videli na križkem odru dramo „Grče“, katera po vsebini in po uprizoritvi sami zasluži, da se nekoliko pomudimo pri nji. Ta drama je tako lepa, da zasluži, da bi jo tudi drugi odri postavili pred svoje gledalce.

Drama „Grče“ je dramatičnija Savinškovepovesti istega naslova, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja leta 1929 kot 28. zvezek Mohorjeve knjižnice. Priredbo za oder je pripravil g. Jože Šorn. Dramatizacija je tako dobra, kot bi bila drama že prvotno v tej obliki napisana. Dogodki se lepo razvijajo brez vsakih nepotrebnih „mašil“, katerih se dramatičnija le težko ognejo, ker ima pisec povesti pač širše polje za izpeljavo svoje zamisli, kakor pa dramatik, ki mora upoštevati sredstva, ki so na odru možna.

Vsebina drame je naslednja. Stari Vršan ima sina Klemena, ki rad vidi sosedovo — Belcjanovo Lizo. Oče pa Lize ne more, ker se je za svojih mladih dni ženi pri Belcjaniki, pa še doslej ni mogel pozabiti, da ga ni hotela. Stari Vršan sicer ne brani Klemenu, da bi Lizo vzel, toda grunta mu ne da, če jo vzame. Toda Klemen ne odneha. Vršan ima na svoji strani hčer Mano. Klemenovo sestro, Klemen in Liza pa župnika, ki se trudi, da bi starega Vršana omeščal, pa se mu ne posreči. Ko se Liza zave, da bo mati, Klemen še enkrat prosi očeta, naj odneha in mu pusti vzeti Lizo ter mu prepíše grunt. Toda stari tišči svoje. Klemen pobere svoje stvari in odide. Delo najde v tovarni na Jesenicah in vzame Lizo, ki mu je povila sinka Klemenčka. Starega Vršana odhod edinega sina tako boli, da ga zadene mrtvoud. Zdravnik odredi, da mora takoj nekdo po zdravila. Klemen ne pomišlja in takoj z vso naglico odide in se tudi kmalu ves uspehan vrne. Pri tem se prehladi, oblež in tudi umrje. Liza in Klemenček sta ostala sama. Stari Vršan ozdravi, a se še ne omeči. Ko pa

nekega dne vidi malega Klemenčka, starega že kakih pet let, se mu odtaja led okoli srca in prepíše grunt na Klemenčka, Lizo pa vzame na Vršavino.

Kar se tiče podajanje „Grče“ od strani igralcev, je v splošnem treba poudariti, da so se v vsebino dobro vživeli, kar je bilo videti iz celotnega poteka dejanj. Vršan (g. Lukanc) je bil v prvem in tretjem dejanju prav dober, v četrtem in petem dejanju je pa gledalce malo potegnil, ker so bili prepričani, da bo konec tak, da se staremu Vršanu omrači um. Ne vemo, ali je g. Lukanc vlogo tako razumel ali pa so bili drugi momenti, ki so ga zavedli. Klemen (g. Perne) je bil zadovoljiv, samo premalo Vršanov je bil, ker bi pač moral parkrat završati. Mana (gdč. Lorenčičeva) je pa bila vsa Vršanova in je v drugem dejanju celo nad župnikom završala. Reči moramo, da se je zopet izkazala kot odlična igravka, kakršno smo pač vajeni gledati. Liza (gdč. Pernetova) je bila kar prava družica Vršanovemu Klemenu, samo v par scenah, bi bilo želeli malo več čustvenosti. Župnik Mihael (g. Lampič) je bil tak, kakršni so naši župniki, ki morajo miriti, svariti in moliti za grešne svoje ovčice. Njegova igra je bila odlična, ugajana in silno prikupna, kljub temu, da je moral večkrat završati nad Vršan. Ostale osebe, ki so nastopile v manjših vlogah, so bile dobre in so lepo izpopolnile harmonijo z ostalimi igralci. V splošnem lahko rečemo, da bi bila celotna uprizoritev odlična, če ne bi stari Vršan pri zadnjih dveh dejanjih nekoliko ušel iz forme.

Režijo je vodil g. upravitelj Lampič, katerega moramo k uprizoritvi samo čestitati. Celotnemu delu je dal tistega pristnega, kmečkega, gorenjskega duha, ki ga prinaša le malokatera naša kmečka igra. Ako pa pripomnimo da je poleg režije igral tudi vlogo župnika Mihaela, moramo reči, da je njegova požrtvovalnost posnemanja vredna. Križki.

Mestna plinarna

„Slovenec“ je v novejši dobi priobčil več člankov o domači proizvodnji in sicer najprvo o tem, naj bi se na ljubljanskem barju ustanovila zadržna sladkorna tovarna in da bi se pesa tudi doma pridelala, kar bi bilo hvalje vredno. Doslej nimamo v Sloveniji niti ene sladkorne tovarne. Ker Gorenjska nima globoke zemlje, ki je za saditev sladkorne pese potrebna, se s tem ne bomo bavili, pač pa hočemo omeniti predelavo lesa. Primorani bomo pomesti s starokopitnim nazorom, da bi kmetovali tako, kakor so kmetovali naši očetje; ko so oni živeli, so bile razmere popolnoma drugačne in je bilo njih kmetovanje za tedanje razmere dobro. V letu 1929 započeta gospodarska stiska nam je pokazala, kaj je z našim lesom. Ni imel nikake cene, ker ga nismo znali sami dokončno predelati in uporabiti. Nad dve tretjini naših kmetij se prištevata med bajtarje ali male kmete, srednjih, trdnih in velikih kmetij pa ni skupno niti ena tretjina. Tako trdi letošnji Mohorjev koledar. Iz „Slovenca“ posnemamo, da je vprašanje preskrbe naše industrije s surovinami postalo te dni izredno aktualno. Ustavitev plovbe na morju, blokada Nemčije, težave v plačilnem prometu, vse to povzroča težave. V Sloveniji prehrani tekstilna industrija nad 17.000 ljudi, oziroma povprečno 60.000 oseb v družinah. Zato moramo ohraniti našo tekstilno industrijo in ji nuditi surovine. Gonilne sile imamo dovolj, saj je samo v kranjskem sodnem okraju do 60 malih in večjih elektrarn od katerih so vse večje v metalni kontinuiteti s kranjskimi deželnimi elektrarnami tako, da se te večje elektrarne medsebojno podpirajo. Elektrike ne primanjkuje, a za kurjavo je le predraga, podražuje jo pa še državna trošarina in davek na poslovni promet. Slovenec nato omenja med drugim predelavo lesa v celulozo in v umetno volno, o kateri trdi, da ima stabilno ceno se ne ravna po svetovnem trgu kot bombaž in pristna volna. Cena umetne volne ni mnogo višja od bombaža, je pa nižja od volne. Vse kaže, da ima naš les še veliko prihodnost, da ga izvažamo v veliki meri in ga nam zato utegne prei ali slej tudi primanjkovati, če pride do predelave v druge industrijske surovine. Slovenec člankar daje častno izjemo mestnim plinarnam ki tu-

di premog izkoristijo docela. Premog potrebuje namreč pri gorenju kisik, ki ga dobi iz zraka 20%, ostalih 80% pa je dušik. Pri navadni kurjavi s premogom še teh 20% kisika ne more stopiti v tesni stik s premogom, kot je to mogoče pri kurjenju s plinom. Zato bi se moralo splošno kuriti samo s plinom ali vsaj s koksom. Člankar je mišljenja, da bi se z velikopotezno rešitvijo tudi v tej točki v Sloveniji uvedla zopet nova matična industrija, ki bi zbudila k življenju celo vrsto kmetijskih tovarn. Les in premog obe domači surovini morata biti v Sloveniji predelani.

Zato dodajamo: Plinska kurjava nudi pomembne prijetnosti. Svetilni plin — kakor že Slovenec člankar omenja — se neposredno pred izgotenjem v gorlecu pomeša z zrakom, da izgori z modrikastim, nesajastim plamenom. En kubični meter svetilnega plina razvije 5.500 toplotnih enot od katerih se jih izrabi celih 5000. V tehniki služijo plini mnogokrat za mehanske in kemične svrhe.

Kaj ko bi tudi v Kranju, ki je četrto mesto v Sloveniji v neposredni bližini kolodvora postavili mestno plinarno? Morda bi dobro služila tudi tekstilni industriji. Kako ugodno bi bilo v malih stanovanjih, da mesto velike in slabo vzdrževane peči ki zavzema nepotreben prostor postavijo morda celo stenske male plinke peči. Za celo zimo nakupiti kurjave je malemu človeku težko, dočim bi mesečni račun plinarne z lahkoto poravnal. Odpadel bi dovoz premoga po klanecu v mesto, kar kurjavo podražuje. Skratka, plinska kurjava in kuha ima tolike prednosti, da bo prej ali slej le treba misliti na postavitev mestne plinarne v Kranju.

Katran je postranski proizvod pri proizvodnji svetilnega plina ali pri proizvodnji kokska. Katran se nato še dalje predeluje v benenol, tulol, xylof, naftalin, phenintren, antracen, karbolovo kislino, amonijak, anilin itd. itd. Če pa kuriš doma s premogom, ostane samo pepel, ki niti za vrt ni priporočljiv.

Prvenstveno pa bi bilo treba ugotoviti potrebo plina ki bi pa bila najbrže silno majhna. Zato bi bilo umestno, da se odškodnina za elektriko v Kranju prilagodi ceni kranjskih deželnih elektrarn.

Igra: „Praznik cvetočih češenj“ se ponovi dne 9. 3. zvečer in dne 10. 3. popoldne.

II. orodne tekme ZFO v Kranju

Zveza fantovskih odsekov priredi v nedeljo 5. marca, to je na Belo nedeljo celodnevne orodne tekme v Kranju v dvorani Ljudskega doma. Med seboj se bodo pomerili naši najboljši vrhunski telovadci, ki so zastopali naše barve v inozemstvu. Po imenu jih navajamo: Natlačen Fric, Zeleznik Franc, Legan Jožef, Vidmar Milan iz Jesenic, Varšek Ivo iz Ljubljane, Janež Karel iz Dola, Jezeršek Ivko, Komenda, Hecceg Ivo in Kokoš Slavko iz Celja ter Kermavner Franc iz Kranja. Ti so se do sedaj že prijavili in njih imena nam povedo, da bo borba med njimi zelo napeta, ker bo vsak hotel izkazati se, da je vreden naslova, ki ga nosi ponosno v svoji fantovski organizaciji.

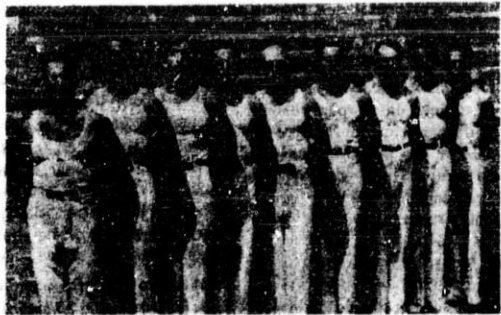
vse zanimivo orodno tekmovalje, da si pravočasno preskrbijo vstopnice, tako za dopoldansko kot za popoldansko tekmovalje.

Prve orodne tekme so se vršile lansko leto v Celju. Pri teh tekmah je postal prvak za leto 1939 Natlačen Fric, v dobi enega leta so se naši fantje toliko popravili, da se ne more prerokovati kdo po prvi, kdo drugi itd. Vstopnice se dobijo v trgovini Hinko in je cena sledeča:

Za dopoldne: 10.—, 8.—, 6.—, stojšča 4.—, dijaki 3.—.

Za popoldne: 15.—, 12.—, 10.—, stojšča 5.—, dijaki 4.—.

Prosimo, da si vstopnice nabavite pravočasno, kajti videli boste stvari, kar jih do sedaj še

Tekmovalna vrsta, ki je zastopala naše barve v Belgiji (Liege) na čelu z bratom Ivo Kermavnerjem, načelnikom ZFO in vodjo tekmovalja, ki si je priporila drugo mesto.

Sporod tekmovalja:

1. Tekmuje se v eni obvezni in eni poljubni vaji na drogu, bradlji, krogih, konju z ročaji ter eni poljubni prosti vaji.
2. Tekme so javne in so proti plačilu vstopnine vsakomur dostopne. Dopoldanski spored: Začetek ob 9. uri.

Ob 7. uri sv. maša za tekmovalce in sodnike (v larni cerkvi).

Ob 9. uri začetek obveznih vaj na orodju v dvorani Ljudskega doma v Kranju.

1. Nastop vseh tekmovalcev in otvoritveni nagovor.
 2. Bradlja.
 3. Krogi.
 4. Konj na šir: z ročaji.
 5. Drog.
 6. Poljubne proste vaje (prva skupina).
- Popoldanski spored: začetek ob 13. uri v dvorani Ljudskega doma v Kranju.

Poljubne orodne vaje:

1. Nastop vseh tekmovalcev in sodelujočih pri akademiji, nagovor, državna himna.
 2. Bradlja — (tekmovalna točka).
 3. Nastop gojenk (Kranj) — točka akademije „Jezus blagoslovi me“.
 4. Krogi — (tekmovalna točka).
 5. Nastop članic Kranj točka akademije — gimnastične vaje.
 6. Konj z ročaji (tekmovalna točka).
 7. Poljubne proste vaje (druga skupina) tekmovalna točka.
 8. Nastop gojenk (Kranj) točka akademije — vaje z obroči.
 9. Drog (tekmovalna točka).
 10. Razglasitev uspehov — razdelitev daril — orodni prvak ZFO prejme prehodno darilo — vsakdo, ki je dosegel 70% dosegljivih točk prejme plaketo, prvih šest pa prejme stalna darila: (ki so jih darovali č. g. dekan Škerbec Matija, g. župan Cesenj, g. Gorjane Franc veletrgovca in Zabret Jožko tovarnar).
 11. Nastop vseh tekmovalcev in sodelujočih pri akademiji — Fantovska himna.
- Prosimo vse, kateri si bodo ogledali to nad

Podhonski:

Kako postanem dober strelec?

Da postane človek dober strelec in žanje povsod uspehe v svoje zadovoljstvo in zavist konkurentov so potrebne predvsem naslednje čimbenice: izdržljivost, mirnost, hladnokrvnost in dobra volja. Vse te lastnosti se zamorejo pridobiti, ker ni to nikak talent ali nadarjenost posameznika. Postati dober strelec ni potrebno, da bi bil človek nekaj atlet, kvožoj ali slično, kar zahtevajo skoro vsi športi. Pogoji je, da je človek vsaj srednje razvit, ker streljanje ne zahteva močne konstitucije in pa absolutno zdrave strelca, ker skoro ni telesnega organa, ki ne bi igral važne vloge pri rezultatih dobrih zadetkov ali pa tudi promašajev. Najmanjša nerazpoložljivost, revmatizem, slabo spanje, močno utrujenost srca (prevelika zaljubljenost) in sploh vse človeške hi-be in strasti, kvarno dejstvojejo na strelca in njegov uspeh. Nervoznost i. dr. se večkrat opaža tudi pri najboljših strelcih ob priliki tekmovalj ali vežb, zato je naj vzrok slabih zadetkov dotični strelec pripisuje v prvi sebi.

niste imeli prilike videti, drznost, moč in gibčnost naših fantov.

Bog živi!

Salto (premet) z droga br. Janeža.

Br. Fric Natlačen zaključuje vajo na konju s težkim dvojnimi obratom do doskoka na tleh.

a šele v drugi slabemu orožju in municiji. Čuvati se je utrujenosti in drugih kvartnih notranjih in zunanjih vplivov.

Razumljivo je, da mora strelec natančno poznati tudi svojo puško. Prepričati se mora na njeno točno in dobro funkcioniranje; čevlji ne smejo biti razširjeni ali od rje zajedene, ker s takimi puškami ni bilo vežbanje ali tekmovalje brezmišelnost.

Z dobrim zdravjem, dobrim orožjem in dobrim znanjem strelske balistike, lahko postane vsakdo dober strelec, ako izpolnjuje tudi sledeče pogoje:

Zdrave oči, dober vid! Opaža se, da je mnogo strelcev, ki imajo slab vid, da so kljub temu dobri strelci. S tem seveda ni rečeno, da kdor vidi najboljšo, ni treba da vidi dobro tudi tarčo. Samo stalno vežbanje prinese tudi dober pogled. Tedaj: vztrajne vaje, treniranje očesa, mirna vzdržljivost prinese do tega, da nekdo, ki je dalekoviden ali kratkoviden, za nekaj časa isto tako dobro vidi v tarčo, kot

oni, ki ima najboljši vid in ne vežba pogosto.

Dobro in lepo držanje puške. To je pa seveda kamen spodbite za nekatere. In seveda strelce pri tem nikakor ni krijev slabih rezultatov, temveč vse drugo. Že po preteku ene ali več vaj, ali vsaj po enomesečnem posejanju strelskih vaj na strelišču, misli, da je v držanju puške že dosegel ono višino, kot oni, ki vežbajo mnoga leta. Zgrešeno je, ako novinec vzame puško in strelja takoj v stoječem položaju. Razočaran je, ako niti tarče ne zadene. „Zakaj pa onemu gre, meni pa ne, puška ni za nič, vsaj sem bil pri vojaki najboljši strelec in tudi odlikovan,“ pravijo malodušneži. Pomnite, da noben mojster ni padel z neba, treba je vaje, vaje. Najboljši strelci sveta so pridobili to znanje le z dolgim, vzdržljivim vežbanjem. Ne sme nikdo misliti, da bo že po

Najboljši mladinski strelci: Silar in brata Eržen.

stožih ali tudi tisočih streljih že dober strelec. Po prvih 1000 streljih strelec komaj prežene do dobra oni tih strah, ki je tako mučen posebao za novince. Po tolikih streljih se komaj živci privadijo na pokanje in na vse, kar je s tem v zvezi. Šele potem, morda za leto dni, se živci toliko navadijo pokanja, da strelec že lahko nekako sledi krogli po izstrelju.

Ni rečeno, da postane dober strelec samo na strelišču. Brez potrošnje municije, brez posebnega truda, prideš lahko na strelišče, že nekoliko treniran in sicer od doma. Skoro pri vseh večjih posestnikih v vasi se najdejo kake lovske puške, če teh ni, pa je tudi železna os od voza ali kaj drugega dobro, samo, da ima težo okoli treh do štirih kilogramov. Ni potreba nobenega naboja! Vsak dan (!) naj se, pred odhodom na delo vzame dotično orožje ali orodje v roke in meri n. pr. na zid, kjer naj se nariše kaka figura, oddaljena kakih 6 do 10 korakov od telesa. Meri mirno, brez odstavljanja vsaj četrte ure, dokler ne začutiš nekako utrujenost. Če imaš čas, podaljšaj to vajo. Tako vajo napravi vsaj dva do trikrat dnevno, vsaj mesec dni, predno greš na strelišče pa boš silno razočaran nad svojimi odličnimi uspehi. Vadi se pri tem tudi na pravilno in dolgo dihanje, ker je tudi to zelo važno pri streljanju.

Kakor sem že preje omenil, mora biti strelec miren in hladnokrven. Ne sme biti alkoholičnik, niti strastem vdan. Vsi ostali športi takih zahtev nimajo, a za dobrega strelca je to brezpogojni pogoj. Pijača je za strelca strup, akoravno so nekateri protivnega mišljenja Resnica je, da pred tekmovaljem alkohol

strelca nekoliko umiri in mu daje nekako korajžo, vendar tako stanje ne traja več kot kakih 20 do 30 minut. In kaj sledi za tem, je jasno. Slabi rezultati, so delo alkohola, jeza strelčeva pa za nagrado. Strelski šport zahteva kot rečeno mirnost, hladnokrvnost. Ne hodi na strelišče, ne strelja, ako nisi dobro razpoložen. Ako si priznan strelec, si s tem samo kvariš ugled. Strelec mora biti ravnodušen, tudi napram promašajem. Ničesar ga ne sme spraviti s tira, niti slabi zadetki, niti roganje tovarišev. Streljaj počasi, brez ozira na opazke! Izdržal boš veliko več, kot oni, ki strelja hitro. Brzdaj se in jekleni voljo. Dosegel boš dobre rezultate in misli te bo strah pred sproženjem izstrelka. Močna volja vse prenese in premaga. Ako nimaš volje ne bo uspeha. Potrudi se moraš, imeti stalno pred očmi: moram zadeti v sredino in zadel boš! Brez lastne volje prepustiti puško, da strelca obvlada, je siguran neuspeh. Ako vidiš dobrega strelca — asa, vadi, da jo on postal to iz lastne volje, ker je hotel to postati, kot drugi šampionati. Pod pogojem, da imaš res trdno voljo, da želiš zadeti center, ti garantiram, da ga boš zadel z vztrajnim vežbanjem, ako ne s prvimi strelom, pa vsaj boš videl, da boš počasi zadeval sredino vedno pogosteje. Ali se ne zdravijo celo holezni z voljo, sugestijo?

Povedal sem, kako se je treba vežbati, da postaneš dober strelec. Sedaj pa nekaj, kar strelec ne sme delati v pogledu puške. Največja napaka je ta, da skoro vsakdo hitro sproži. Prožilec ima dve takozvani nogi in ne kakor lovske, ki nimajo nobenega vmesnega odpora. Veliko ljudi, ki pridejo na strelske vaje, lahko vidimo, da se jim strašansko mudi s streljanjem oziroma s sproženjem. In zato tudi slabi uspehi in strah pred puško. Pride prvič na strelišče, v par minutah postrelji naboje, uspehov nobenih in ni ga več na strelišču. Kriv je strelec sam, ker ne zna izprožiti puške. Streljanje na „juriš“ vršijo kvožojji po afriških džunglah in, v kinu, tako streljanje pa za onega, ki želi postati dober, resen strelec ne velja, ker je to bedarija, nekaka baharija v zvezi z nadutostjo. Na prožilec se stavlja prst najprvo zelo počasi in šele potem, ko se mušica z rezajo in nišansko točko ujemata, se preide na vlečenje „druge noge“. Nič ne stri, ako se pri tem puška sama izproži, vsaj je zadetek sigurno dober, ako je bila puška tisti trenutek namerjena pravilno na tarčo (pod črnim krogom). Puška se mora izprožiti lahko, brez posebnega odpora. Če je strelec pri počasnem merjenju utrujen, naj puško odloži in ponovi merjenje za nekaj minut. Šele, ko je popolnoma umrjen lahko upa na lepe zadetke. Naj nikogar ne moti bližnja okolica, naj ne reagira na prisotnost števila gledalcev in kritikov. Streljati je treba samostojno, kot bi nikogar ne bilo zraven. Popolnoma se je treba podvreči disciplini orožja, misliti samo na dobre dogodke. Pred očmi pa imeti pravilno držo puške in cilj. Naj nihče ne misli, da se postane dober strelec že prvi dan in to je baš tisto, kar dokazuje veličino in umetnost dobrega streljanja. Puška je kakor lepa ženska, ki se žaveda svoje dražesti. Je kapriciozna, domišljjava, mrzla in brez srca, ki nas, kakor puška, osvaja v celoti in nam ustvarja divne užitke in najlepše trenutke našega življenja, ako znano z njo nežno postopati. Za vsak uspeh pa morajo biti žrtve in mnogo truda. „Brez muje, se še čevljev ne obuje!“

Župnik g. Jane Peter 25 let v Vodica

V nedeljo mu prirede Vodičani lepo akademijo

Kdo ne pozna našega g. župnika Petra Janca. Tako mladeniški je še, pa že 25 let župnikuje v Vodica. To pomenja 25 let molitve in dela v enem kraju. Kadar kolj prideš k njemu, podnevi ali ponoči, zmeraj najdeš jubilanta pri delu vsega navdušenega za božjo stvar in za svoj poklic. Vsakemu je vedno pripravljen izpolniti njegove želje.

Na prosvetnem polju je zopet naš g. župnik prvi pri delu. Ponosni prosvetni dom dovolj zgovorno pričča o njegovem navdušenju za našo prosveto. Kot je g. župnik vreden v vseh stvarih, ki se tičejo cerkve, tako je tudi skrben v gospodarskem pogledu, o čemer pričča njegovo vzorno gospodarstvo, ki je lahko za vzgled

marsikateremu kmečkemu gospodarju. Mislimo, da ni stvari, bodisi v cerkvenem ali gospodarskem oziru, da ne bi naš g. župnik nudil bodisi denarne pomoči, ali pa vsaj pametnega nasveta.

V nedeljo 10. marca homo slovesno praznovali in proslavili 25 letnico njegovega prihoda med nas. Popoldne bo v domu slavnostna akademija, na katero vabimo vse farane in pa tudi vse tiste, ki našega gospoda župnika poznate. Prosimo ob tej priliki Vsemogočnega Boga, naj nam predragega g. župnika še dolgo vrsto let ohrani med nami. Bog živi našega jubilanta!

Kovačnica denarja na Golniku

Pri posestniku Dolenu so našli krodje in začete bankovce

V zdravilišču na Golniku so se zadnje čase dogajale tatvine, katerim spočetka niso mogli priti na sled. Končno pa je sum padel na posestnika Dolenu Jerneja, ki ima svojo domačijo v sosedstvu zdravilišča. Ko so orožniki napravili pri njem preiskavo, so res našli precej odev in posteljnino iz zdravilišča. Pri tej priliki pa so nehote odkrili še nekaj drugega. V podstrešju so namreč dobili 44 falzificiranih bankovcev po din 500.—, 1 bankovec za din 1000.—, ki so bili v delu, pa tudi nekaj orodja za izdelovanje denarja se je tam

nahajalo. Medtem, ko so bili bankovci po din 500.— še neizdelani, šele pričeti in za promet še niso bili porabni, je bil tisočdinarski bankovec že precej dogotovljen, vendar pa za promet tudi ta bankovec še ni bil sposoben. Dolenu so zaprli in se sedaj vrši preiskava, če je bilo v ta posel vpletenih še kaj njegovih pomagačev. Izgleda, da dosedaj ponarejeni denar še ni bil izroččen v promet. Podrobnosti te ponarejevalske afeje denarja bodo prišle šele sčasoma v javnost. Dolen, pri katerem so odkrili kovačnico denarja, je bil predkaznovan.

Delavski obzornik

Lep uspeh ZZZ

Zadnjič smo poročali o pripravah za volitev delavskih zaupnikov v „Jugočeški“ in „Jugobruni“. Ves potek je bil zelo zanimiv. Najzanimivejše pa je gotovo to, da je nosilec liste ZZZ in predsednik kranjske podružnice doživel od ign. dr. Weissa neumestno šikaniranje, o čemer pa bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Rezultat volitev obratnih zaupnikov v soboto 2. marca 1940 je torej naslednji:

V „Jugočeški“ je volilo vsega skupaj 246 volilnih upravičencev. Od tega števila je dobila lista ZZZ 98 glasov in 6 zaupnikov. Združena lista „rdečih, plavih in belih“ pa skupno 142 glasov in 9 zaupnikov. Vseh volilnih upravičencev v tovarni je 805. Ako upoštevamo pri tem 6 neveljavnih glasov potem vidimo, da je bila volilna udeležba zelo majhna in znaša 29,88%.

Relativno najmočnejša delavska zastopnica v „Jugočeški“ je torej ZZZ. Ako upoštevamo, da se v lanskem letu ZZZ ni udeležila volitev obratnih zaupnikov, moramo reči, da je letošnji izid volitev naravnost presenetljiv v porasti in moči ZZZ.

Iste dne je glasovalo v „Jugobruni“ skupno 481 volilcev. Po razdelitvi teh glasov so dobile posamezne delavske skupine sledeče rezultate:

JSZ 264 glasov — 10 zaupnikov; ZZZ 90 glasov 3 zaupnike; NSZ 67 glasov, 3 zaupnike. V „Jugobruni“ je znašala volilna udeležba 45,53%, torej precej več, kakor v „Jugočeški“. Vseh volilnih upravičencev je 1110, oddanih glasov

je bilo 481, od teh pa 60 neveljavnih. ZZZ je napravljen lanskemu letu napredovala za 1 zaupnika.

Ze zadnjič smo omenili, da so nam nasprotnne skupine mnogo izgubile na svoji aktivnosti in zaupanju pri delavstvu. To dejstvo močno podčrtava doseženi rezultati o udeležbi na volitvah. Vse nasprotnne skupine so naravnost katastrofalno nazadovale. Izjemo v tem pogledu ima je delavska organizacija ZZZ, ki je dosegla v tem volilnem boju naravnost zavidljive uspehe. Ta mlada organizacija ima z ozirom na sedanji položaj in na doseženi uspeh največ izgleda in možnosti, da v polni meri zajame v svoj delokrog vse zavedne in poštene slovenske delavce, ki nočejo na kakršen koli način spodkopavati temelje zdravemu in pravilno usmerjenemu delavskemu gibanju, ki ga vodi organizacija ZZZ.

Delavska družina v Delavskem domu

posveča v zadnjem času mnogo več pažnje svoji lastni izobrazbi in izpopolnitvi v socialnih vprašanih današnjega časa. Vodstvo Delavskega doma pri tem stremiljenju delavstvo blagohotno podpira. Ta družina v tem letu nastopa že drugič na svojem odru. V nedeljo dne 10. marca ob polni 8. uri zvečer bodo pokazali sodobno igro „Podrti križ“.

Kdor se zanima za delavski napredek in zlasti še za Delavsko družino v Delavskem domu, naj porabi priliko in obišče v nedeljo omenje-

no igro. Vstopnine ni, le kak prostovoljni dar za kritje stroškov je zaželjen.

Delavstvo in vstopnice za gledališče

Potrčila za znižane vstopnice za gledališče v Ljubljani ima za svoje člane na razpologo pisarna ZZZ v Kranju. Kdor želi posetiti ob delavskih kako predstavo v ljubljanskem gledališču, naj se posluži ugodnosti, ki jo nudi članom ZZZ, oziroma Delavska zbornica v Ljubljani.

„Ukrajina Joka“

nosi naslov nova brošura, ki jo prodaja pisarna ZZZ v Kranju po ceni din 2.— za komad. Pisatelj te brošure prikazuje resnične dogodke iz borbe in trpljenja ukrajinskega naroda za svojo svobodo. Pridno segajte po teh brošurah!

Delavski sestanek dne 10. III.

Ob 9 uri dopoldne bo v pisarni ZZZ v hotelu „Jelen“ delavski sestanek. Delavci in delavke, pridite na ta sestanek, da se pogovorimo o naših težavah in da z novimi močmi gremo na delo za poglobitev in poživitev naše organizacije. Če bomo skupni in v skupnosti močni, ne bo nikdar več mogoče doživeti tega ali onega preziranja in šikaniranja.

Naše bolnice

V dnevem časopisju smo brali, da je bil v Beogradu pri ministrstvu za soc. politiko sestanek, ki je obravnaval pereče vprašanje naših bolnic. Soglasno je bilo mnenje, da so obstoječe bolnice premajhne, ki daleč več ne

zadoščajo potrebam današnjega časa. Izgotovljen je 10 letni načrt za gradnjo novih bolnic, povečanje sedanjih in zagotovitev potrebnih kreditov. Mizerno stanje bolnic je bilo že večkrat obravnavano in nikoli docela rešeno. Sedaj upamo, da bo zasnovani načrt to delo v celoti izpeljal in da dobimo čimprej večje bolnice, ki bodo kos nalogom, ki jih morajo vsi štiti za zdravje naroda. Danes se vsak bolnik boji, ako mora iskati pomoči v bolnici, ko ve, da bo tam radi pomanjkanja prostora in prevelikega navala bolnikov v postrežbi in zdravniško slabo negovan.

Š a h

Uvodni turnir za prvenstvo Kranja je pokazal naslednje rezultate:

A. skupina: Singer 8. Suštar 6 in pol, Košar in Kos 6. Tajnik 5 in pol, Kavalari 4 in pol, Ing. Skopal 3 in pol točke, itd.

B. skupina: Martelanc 10. Pavlica 7 in pol, Vidrgar 6 in pol, Engelman in Virnik 6, Rus 5 in pol, Dodič 4 in pol, Pogačnik in Komelj 4 točke, sledijo še ostali.

Na podlagi gornjih uspehov pridejo v I. razred naslednji igralci: Singer, Suštar, Košar, Kos, Tajnik, Martelanc, Pavlica, Vidrgar, Engelman in Virnik, vsi ostali tekmovalci pa bodo tvorili II. razred. Sedaj šele v glavnem turnirju se prične prava borba, ker so v posameznih razredih precej izenačene moči.

Simultanko bo igral znani kranjski šahist g Singer v sredo, dne 13. marca ob 8. uri zvečer v lovski sobi hotela „Stara pošta“. Vse kranjske šahiste vabimo, da se jo udeležijo in po možnosti prinesejo s seboj tudi šahovnice. Prijavnine ni.

Jože Herfort:

Za hladne dni — vroča zgodba. Tudi ono leto so jeli mački s svojimi srenadami in prav tako sva jela s srenadami z kodrolasim Tonetom. Imel je lep glas in se ni z mojim — počenim prav nič skladal in on je računal na uspeh. Zgodilo se je, da je nastopil nagel preobrat. Oštir Janez, katerega hčerki sva z lepim Tončkom dvorila prav po mačje, je naenkrat postal — lovec! Hej, lovec na stara leta! Ker sem dobil že pri krstu lovske sol in mi bo do smrti drhtela kri v lovski strasti, sem bil določen za lovskega učitelja staremu lovcu — mlademu začelniku. Pri petelinu sva ga grdo polomila, polomil sem ga v toliko, ker sem prevneto hodil na petelina, moj Tonček je pa lovil Marjanico. O uspehih nisem dvoril, bili so prejasni in preočiti. Treba je bilo toraj zaplesti dekliča v druge zanke in mreže. Prišel je junij in z njim lov na srnjaka, katerega je oštir Janez hotel dobiti za vsako ceno. Kdor si pa kaj najbolj želi, mu to prav gotovo — spodleti. Tako je bilo z oštirjevim srnjakom in z mojo Marjanico. Nagovarjal sem dekleta, naj gre z nami na srnjaka in ji risal in slikal lepote narave v najsijajnejših barvah. Odločila se je in povabila s seboj tudi — Tončka. Na, sem si dejal, sedaj pa imaš! Ne velja niti to! Junij se je nagibal h koncu, šole so se končavale in Marjanica je bila — prosta. prosta kot ptička v gaju! Opravil sem izpite in tudi jaz sem bil prost, prost pa je bil tudi moj lepi pevec — Tonček. Včasih sem potihoma smuknil v hosto in poskušal, če gre že srnjak na čarobno piščal, če se že ženi. Srnjaku še ni bilo do srnic, meni pa je bilo do Marjanice, kar hudo me je že imelo. Jedva sem čakal srninega prska. No, oštir Janez ni bil prav nič boljši, le siten je postal, ker še ni srnjaka — niti videl. Z Marjanico sem postal na mah silno dober, no to sem bil skozi, le ona je sedaj postala čudovito ljubezniva in krotka. Čeprav sem bil zaljubljen, kot breznova maček, se mi je zdelo vse skupaj malo čudno in sem se vprašal: „Zlomek, le kam pes taco moli?“

Cenca je bil oštirjev sinko, sinko oštirja Janeza. Seme, ha seme, še danes me pogreje, če se spomnim na ono omako, ki mi jo je tedaj tako fino skuhal in zamešal! Prišel ti je Cenca lepega dne k meni in mi ponižno sporočil, da bi šli „ata“ popoldne na lov, če imam čas, da bi jih spremljal. Potrdil sem prejem poziva in ga odslovil. Popoldne sva šla z Janezom na srnjaka in Cenca se je prav po mačje smukal okoli mene. Da bi ga zlomek! S srnjakom, kot po navadi, ni bilo nič! S temo sva je primahala z Janezom v oštarijo, kjer je Tonček že pel Marjanici najslajše in najbolj zaljubljene pesmi, in jo držal okoli pasu. Hrupno so naju pozdravili vsi, kar jih je bilo v sobi in

naju pikro vprašali, kje imava srnjaka. „V hosti!“ sem revsknil. Pa se je Marjanica dvignila, šla pozibavaje z boki proti meni in me vprašala: „Kako to, da nisi danes prinesel srnjaka?“ — „Očemu baš danes? „Najboljši dan je bil in pa kozel gre na sol. Kaj je nisi vzel s seboj?“ Siroko sem razprl oči in napravil telečje neumen izraz. — Zakaj bi pa bil danes dober dan? Sol rabi pa le oni, ki ni dovolj soljen!“ S tem odgovorom sem si podpisal smrtno obsodbo. „Oča, poglejte si v žep, kaj nosite in kaj vam je Joža vtaknil v žep, da bi bolj gotovo prinesla srnjaka!“

Z Janezom sva se spogledala in on je segel v žep ter hip nato robato zaklel. Žep je imel poln — soli. Nagonsko sem segel v žep tudi jaz in otipal sol. Kazala sva drug drugemu neumne izraze lic in pa polne pesti soli.

— Cenca in Marjanica, to je vajino delo in tega vama ne odpustim zlepal!“ V odgovor mi je Tonček zapel znano arijo iz „Rigoletta“ in vedel sem, koliko je ura in vedel sem tudi, kaj je pomenila sol v mojem žepu. Komaj sem prišel dobro k sapi, ko je Tonček zapel z Marjanico dyospev: ... lajbelček zameten, da b' bil bolj pameten...

Z Janezom sva imela mero polno in sva jo tudi izpraznila, žal, da je bila ta mera samo — liter!

Maščevanje je sladko! Trikrat sladko mi je bilo tedaj, da, maščeval sem se z naslodo. Ker sem bil pa premaščevalen, me je Bog trdo potipal s svojo roko in ptička, deklica Marjanica, katero sem umel že v roki, mi je zletela...

Janez bi naj srečal čez deset dni Abrahama in za to srečanje si je želel, srčno želel srnjakove pečenke. Ker v dvojce nisva nič opravila, mi je ves skrušen dejal:

„Joža, pojdi sam nanj; pa če hočeš še Marjanico vzemi s seboj, saj Ti zaupam!“ Mož je skoro jokal, tako si je namreč želel srnjakove pečenke. Da bi se pa bolj potrudil, mi je še celo Marjanico obljubil! Avgust se je komaj rodil, še cel tednen da ni bilo v preteklosti in obvestil sem logarja, kje naj naju z Marjanico čaka.

Tedaj je bila Marjanica voljna, prav voljna iti z menoj. Če bi tedaj ne bila voljna, bi bil jaz danes oštir in čislan mož, čislan pri vinskih brateh in ne bi nikdar padaril, ker bi se ali prezgodaj oženil, ali pa zapil. Kdo mi je toraj rešil doktorsko čast? Prav dober šesterak je bil! Dečko iz dobre družine, ki me je trikrat izzival, na korajžo klical in me vsakokrat ozmerjal, ozmerjal radi Marjanice. Oni dan pa... no, bom kar lepo povedal!

Še ponoči naju je logar peljal na obširno poseko in naju lepo posadil ter — odšel. Marjanici sem naročil, naj me rahlo dregne s komolcem, pa le tedaj, če bo prišel na pašo ali na spregled kak srnjak, sam sem pa vneto buljil v nasprotno smer in v lovske strasti celo pozabil pritisniti se k Marjanici.

Naenkrat se je pa revše tako streslo in zajčalo, kot bi jo najmanj pičil gad. Seveda sem videl od srnjaka samo lepo belo — zadnjico! Namršil sem obrvi in molčal. Sonce je lezlo višje in višje, postajalo je topleje in topleje, z Marjanico sva odrinila v gosto bukovje, poskušat čarobno piščal...

Zakrila sva se v mlademu bukovicu, pa tako, da bi s krogljo segel kamorkoli bi že bilo treba. Četrto ure sva tiho ždela. Ker sem se tiščal Marjanice, mi je čas mineval silno urno. Opomnilo me je deklica, naj vendarle že poizkusim z ono čudežno piščalko. K sreči je samo šepetalo! Tihu sem

odprl puškin zaklop in prinesel čudežno piščalko k ustnam.

Pip... pip... pii... Hip smrtne tišine, lomastenje in divji skoki po gošči, srnjak, mogočen šesterak na vidiku dva, tri hipe, Marjanice prestrašen krik, značilen za skrajno razburjeno žensko, nagel srnjakov okret, strel in moja kletev, to je bilo vse v času, ko bi človek niti do deset ne naštel. Marjanica je bolščala vame z odprtimi ustmi in široko razprtimi očmi, jaz pa sem začel s pridigo. Mir, mir, mir! Samo to sem ponavljal in bil od trenutka do trenutka bolj razburjen; šele po strelu sem dobil napad lovske mrzlice. Pomirila me je deklica, pomirila z obljubo, da bo v bodoče povsem mirna. Vrgel sem puško na ramo in pripravila sva se na odhod. Komaj pa sva vstala, ko je srnjak odskočil in glasno bokajoč in preklinjajoč mene in dekleta šel v goščo v prav lepih, mogočnih skokih.

„Na, Hu...“ besedo sem neizgovorjeno pogoltnil. Pristaviti sem nameraval še — baba!

Jelo se je oblačiti, urno oblačiti — pri dekletu. Da bo nevihta sem mislil, pa se je zaenkrat še zvedrilo.

Cez kake pol ure sva se ustavila v mlademu podrastu, počakala spet običajne četrt ure in spet se je oglasila čarobna piščal. Moj meni, v istem hipu spet skoki, lomastenje in srnjak je šel trdo — na naju, bolje na od mene pet korakov oddaljeno Marjanico. Strela nisem hotel tvegati, pa tudi če bi ga hotel, bi ga ne mogel več. Srnjak je pridivil do Marjanice in ta je v obrambo prav nečloveško zarjula: „Joj, srnjak!“ Ker pa ni imela za srnjaka pravega parluma, jo je ta odkuril in naju spet grdo nahrulil. V meni je vrelo. Dvakrat isti srnjak in še tako lepe roge je imel! Ves besen sem se zadril nad Marjanico: „Kozu neumna, saj nisi srna, da bi te srnjak maral, pa tudi kozel ni, da bi te pobodel ali trčil v te!“

„Nesramnež!“ je viknila, pobrala torbo in jo ucvrila domov. Zijal sem za njo, pa preveč sem bil divji, da bi mogel še katero blekniti.

Še na nekaj mestih sem klical, pa vse zaman. Vrgel sem puško na ramo in šel ves divji k oštirju Janezu. Ta me je sprejel z mešanimi občutki in se mi pritožil zavoljo ravnanja s hčerko, katera je že sedela na vrtu s Tončkom — napol objeta!

— Janez, pri moji veri, jutri dobiš srnjaka, pa grem sam nanj, brez spremstva in brez babnice!“

„Bomo videli!“ je dejal Janez čemerno, zakaj do srečanja z Abrahamom je imel le še dva dni.

Drugo jutro, komaj je pokukalo sonce čez vzhodne vrhove, sem srnjaka odtrobil. Lep šesterak, močan in plemenit je prišel na piščal skoro divje, da izzivalno. Bal se je tekmeča, bal se je za žene in prišel je na boj pripravljen. Prevral sem ga in ga prevrtil z jeklenko.

Zalosten sem stal kraj moje žrtve in mislil na Marjanico. Sam sem bil, brez logarja in sam sem si utrgal smrekov vršič, ga pomočil v svežo srnjakovo kri in si ga zataknil za klobuk. Si oprtal srnjaka in šel z njim v dolino. Ves pomenen sem prišel v oštarijo k Janezu, ki mi je toplo častital. Ko pa sem še držal v svoji desnici njegovo zajetno roko, sem videl, kako je Tonček zmagoslavno objemal Marjanico... Zrtev mi je bila tedaj grenka, srce mi je pokalo, ko pa sem spet pogledal na mogočno srnjakovo rogovje, mi je odleglo, v žilah mi je toplo zaplala kri — kri lovčeva!

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Odlikovanje. Z redom sv. Save IV. stopnje je bil odlikovan kranjski dekan g. Matija Škerbec. Cestitamo!

Dvoje smrti v eni družini. Rodbino trgovca Bizjaka v Prešernovi ulici je ta teden smrt kar dvakrat obiskala. Najprej je umrla sestra ga. Bizjak Micka por. Požgaj, ki zapušča v žalosti soproga in več otrok, dan nato pa je umrla še Bizjakova mati Marija Bizjak roj. Demšar v starosti 81 let, bivša trgovka. Žalujočim našej sožalje!

Balincarji! Suh prostor Vam nudi gostilna „Planina“.

Važno! Obvestilo! Občni zbor Slovenskih obrtnikov se vrši v nedeljo, dne 10. marca in ne kot je bilo prvotno javljeno dne 17. marca 1940. Občni zbor se vrši v istih prostorih in z istim dnevnim redom.

Društvo slovenskih obrtnikov v Kranju. Fantovski odsek Kranj. V torek sestane v knjižnici. Udeležba obvezna.

Občni zbor strelske družine v Kranju bo dne 26. marca ob 8. uri zvečer v hotelu „Jelen“ z običajnim dnevnim redom. Razmotrivala se bodo razna strelska vprašanja in druge zanimivosti. Vabljeni vsi člani in nečlani.

Ali se more zdravje kupiti? Ne, moramo si ga ohraniti. Negujte zato redno Vaše zobe z zobno kremo Sargov Kolodont, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulfidicni oleaj po dr. Bräunlichu. Na ta način odpravite po lagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite da se naredi drug. Samo tisti, ki že v mladosti skrbje za svoje zobe, si bodo ohranili vse življenje zdrave in lepe zobe.

Okrožni svet kranjskega fantovskega okrožja se bo vršil dne 10. marca ob 9. uri v Ljudskem domu v Kranju. Opozorjamo odseke, da se okrožnega sveta gotovo udeležite ter da prinesejo s seboj staležna in ostala poročila. V znani trgovini pri Jazbecu dobite za prvoobhajance in birmance lepo skrojene obleke po zmernih cenah. Priporočila se Albin Jazbec v Kranju.

Tobačna glavna zaloga v Kranju bo v novi zakupni dobi, kakor čujemo še nadalje ostala v trgovini Dolenčev h čegar se veselo radi točne in vestne postrežbe vsi trafikanti. Ta zaloga je na primeren kraju, v centru mesta, kar je veliko vredno. Največ pa je vredno to, da ni treba voza pustiti ob pločniku ceste, ker policija je pri tem prometu primorana strogo paziti na cestni red, dočim tu lahko zapeljete z vozom na dvorišče in priložiti trgovskemu blagu še tobak. Še prav veseli so pa trafikanti zato, ker bodo od 1. aprila dalje tudi vžigalice dobili v Dolenčevi trgovini, da ne bo treba tekat po mestu za vsako stvar drugam.

Opozorjamo na zalogo manufakturnega blaga trvdke Logar & Kalan, ki prodaja še vedno po starih cenah.

TRŽIČ

S. K. Ljubelj v Tržiču je imel 18. februarja svoj redni občni zbor, na katerem so b li med drugimi izvoljeni za predsednika g. Padar Franc in za tajnika g. Prešern Rudolf.

Na tem občnem zboru se je na željo mladine ustanovila nova smučarska sekcija, katere vodje je g. Prešern Rudolf.

Za vsa tozadevna pojasnila naj se prijatelježi zimskega športa obrnejo na zgoraj navedeni naslov, ter se vabijo na sodelovanje.

Odbor.

SKOFJA LOKA

Neljuba pomota. V zadnjem dopisu se nam je vrnila neljuba pomota. Gospod kaplan Jo-

Šport

Joža Hlebcč:

Kakšne športne panoge naj goji naš človek?

Ako bi hoteli izérpno in nazorno predočiti našim čitateljem zgodovino slovenskega odnosno gorenjskega športa, bi morali iskati material v arhivih ne le slovenskih športnih klubov, temveč tudi v arhivih sedežev jugoslovanskih športov. Da bi mogli navesti vsaj kronologijo najvažnejših športnih uspehov in dogodkov, ki bi nas poleg športne problematike najbolj zanimali. Ker pa tega materiala nimamo na razpolago, naj se v tej in nadaljnjih številkah „Gorenjca“ omejimo le na nekatere misli ter vprašanja športnih disciplin, ki se goje pri nas in so prodrle v širše plasti naroda; katere naj čimbolj razgibljejo našo športno javnost v korist narodnemu športno vzgojnemu delu, ki je silo važno v današnjih časih ter v rešitev in vpostavitve naše športne vzgojne metode ki bi nam Slovencem najbolj služila.

Naša mladina ima težko stališče v tem oziru, ker ji še do danes ni začrtana neoporečna smer narodne športne vzgoje, ki bi odgovarja-

ža Vovk ni namreč odšel na novo službeno mesto v Ribnico, kakor smo pomotoma poročali, ampak na Ig pod Ljubljano. To neljubo pomoto nam naj naši čitatelji blagohotno oprostite.

Povsod drugod je tako. Če gledamo prizadevanja in trud naše mladine; da bi dvignila vse panoge športa pri nas, moramo žal omeniti, da naša mladina skoraj vedno pri svojem idealnem poletu naleti ponavadi na gluha ušesa. Pri nas ljudje, ki odločajo, recimo na občini, nimajo prav nobenega smisla, da bi podprli našo mladino v njenem idealnem delu. Niso vsi taki. A tisti, ki odločajo so: pogledjte recimo Kranj, Tržič, Radovljico, Jesenice in nešteto drugih manjših občin, da ne omenimo Ljubljane, kako zvesto stoji starejši odločujoči moške ob strani mladine. Če že ne morejo recimo gmotno veliko pomagati, pa daruje občina ali kak zasebnik za določeno vrsto športa, recimo pokal, za katerega se mladina nato v tekmi bori. S tem pa mladi dobe veselje in pogum, to je tisto potrebno potrebno silo, ki rodi uspehe. Povsod drugod je tako, samo v Loki ne. Namesto, da bi se mladi na podprla tako od posameznikov, kakor od strani občine in raznih korporacij, se pri nas samo godrnja in zahteva od mladine vrhunskih uspehov, ki pa v takih razmerah nikakor ne morejo slediti. Ali je zato kaj čunonega, če tudi najbolj idealnega mladega fanta, ki se nekaj časa trudi in muči, a povsod naleti preje na posme, kakor na razumevanje, zapusti pogum in začne puščati vse skupaj v nemar.

Za zgled bi nam moral biti bivši škofjelški „Orel“, v katerem so bili mladi in stari eno. Zato pa je tudi žel tako sijajne uspehe in je izvežbal ves rod talentiranih telovadcev in izobrazil ves rod takratne mladine.

Končno pa povemo, da bi močno razvit šport pri nas koristil tudi mestu v gospodarskem oziru — zlasti gostilničarjem, ker bi večje športne in telovadne prireditve privabile k nam veliko število tujcev od blizu in daleč.

Zato mora veljati od sedaj naprej, da se mora pri nas polagati od strani javnosti vse večja pozornost in naklonjenost telesni vzgoji, kakor je to drugod okoli nas v korist vseh. Ni samo mladina poklicana v to, poklicani smo vsi!

ČERKLE

Trimesečen kuharski tečaj za dekleta se je te dni končal. Dekleta so se marsikaj koristnega naučile. Dobljeno znanje bodo sebi in drugim v korist uspešno porabile. Tečaj je z veliko požrtvovalnostjo in ljubeznijo vodila gđ. Kordiševa, kateri naj bo izrečen v imenu vseh iskren: Bog plačaji!

ZG. BRNIK

Nekateri biljardisti so sklenili stopiti v stavko. Zlasti tisti, ki so zapravili po 100, 200 in več din, pa tudi tisti fant, ki je v par urah zapravil menda celih 500 din. Ta stavka bo koristila najbolj stavkujočim. Zato: Posnemajmo!

GORICE

Dramatični odsek našega prosvetnega društva se letos prav pridno giblje. V nedeljo 19. marca bodo šli naši igralci gostoval na Ovišje pri Podnartu z dramo „Črnošolec“. Ta lepa in res pomembna igra je bila že dvakrat odigrana doma pred velikim številom gledalcev, zato tudi upamo, da bo na oviškem odru povsem uspeša.

Na cvetno nedeljo 17. marca pa bodo imela naša dekleta zaključek gospodinjinskega tečaja. Ob tej priliki bodo uprizorila igro „Po trnju do cvetja“.

sistem vzgajanja športnega naroda bodočnosti; z odnosom: na naše naravne zmožnosti, socialne prilike, na geografski položaj v katerem se nahajamo itd.; sploh na vprašanja, ki se tičejo narodovega preporeka v katerega smo športniki predvsem, da, prvenstveno poklicani. Mi se danes vse premalo zavedamo ogromnih koristi, ki jih prinaša narodu smotrna športna vzgoja v vse njegove veje bitja in žitja. Za zgled naj nam bo Finska: — dežela vzglednih socialnih razmer, visoke kulture sploh, edinstvenih športnikov, ter narodnjakov — pa je dovolj izraženo osvetljevanje veličine in dobrin športa; — dosledno športnega življenja.

Tudi mi bomo morali na podlagi naše samoniklosti ustvariti neko našo narodno metodo vzgajanja naroda in opustiti vse tuje kvarne vplive propagande športa iz inozemstva, ki ga nam servirajo v najbolj priporočljivih oblikah razni propagatorji. To je tudi glavni vzrok, da ne vemo točno določiti naših športnih smotrov, ki se tako v takih razmerah križajo ter cepijo našo že itak malenkostno moč, namesto, da bi se koncentrirali in pokazali naše športno bistvo le v maloštevilnih nam odgovarjajočih panogah ter tako sigurno uspevali.

Preveč je športa pri nas! **Mi pač nismo večmilijonski narod, da bi lahko gojili ter eksperimentalni sodobne športne izume, da bi s tem škodovali samim sebi, ko nam danes že za vsakdanjo predstavo športa doma in v inozemstvu nemalokrat manjka moči.** Tega dejstva naj se že v polni meri zavedamo enkrat.

Pa pogledjmo v bežni sliki nekaj naših najpomembnejših športov, ki so do sedaj zadobili

D. V.

ESPERANTO

(Nadaljevanje.)

XVII.

Novaj vortoj: ekster = zunaj, izven, ekzemplo = primer, ekzili = pregnati forno = peč, forgi = kovati, guto = kaplja, griza = siv, -a, -o, kaki = sekati, hejti = kuriti, ĝui = uživati, ĝusta = pravilen, -a, -o, ĝentila = vljuden, -a, -o, (dvorljiv) haveno = pristan, pristanišče, heroo = junak, hon'i = sramovati se, trafi = zadedi, tranĉi = rezati, turni = obrniti se, triki = plesti, teni = držati, ŝtato = država, ŝteli = krasti, ŝultro = rama, tiri = vleči, toleri = dopustiti = urso = medved, uragano = orkan, ungo = nohet, uzurpi = s silo prisvojiti.

— at —, — it —, — ot —
Kakor smo z priponkami — aut — in — int — in — ont — bodo tvorili tvorne deležnike tako tvorimo s pomočjo pripon — at —, — it — in — ot vse oblike trpnih deležnikov sedanjega, preteklega in prihodnjega časa, tako: laŭdate = hvaljenec, laŭdata = hvaljenc, -a, -o
amato = ljubljenc, amata = ljubljen, -a, -o, amate = ljubljeno
laŭdito = pohvaljenec, laŭdita = pohvaljen, -a, -o
amito = vzljubljenec, amita = vzljutljen, -a, -o, amite = vzljubljeno
laŭdoto = (bo) hvaljenec,
amoto = (bo) ljubljenc, amota = bo ljubljen, -a, -o, amote = bo ljubljeno.

Pazi na razliko:

amanto = ljubimec : amato = ljubljenc
dividanto = delilec : dividato = deljenec

Glagoli z priponko — iĝ — nimajo trpnih oblik deležnika, zato rabimo samo tvorne oblike, zato ne enamiĝita temveč enamiĝinta = zaljubljen, -a, -o.

Trpni in tvorni deležniki samostalniške in pridevniške oblike se sklanjajo kakor samostaln k in pridevnik!

Tiu, kiu estas laŭdanta, estas laŭdanto, sed tim, kiu estas laŭdata de aliaj estas laŭdato.

Tiu, kiu estis aŭ estos laŭdinta estas laŭdinto, sed tiu, kiu estis aŭ estos laŭdita estas laŭdito.

Tu, kiu estos amonta estas amonto, sed tiu kiu estos amota estas amoto.

Nekaj predlogov: super = nad, sub = pod, anstataŭ = namesto, po = po, trans = črez, preko, onstran, ĉirkaŭ = okrog, okoli, malgraŭ = vkljub, tra = skoz, skoz, preter = mimo, kontraŭ = proti, laŭ = po, krom = razen, post = po (časovno), dum = med (časovno).

Kakor smo že omenili, predloge lahko rabimo tudi kot predponke, kjer to smisel dopuŝča tako tvorimo nove besede:

aldoni = dodati, pridati, eldoni = izdati (knjgo), eŝdonejo = založba (knjig), eniri = vstopiti, eliri = izstopiti, preteriri = ogniti se, mirao iti, ĉirkaŭpreni = objeti, ĉestiti = prisovtovati, transiri = preiti (iti preko), submeti = podložiti, itd.

uj — je prponka, ki znači: 1.) reč ali posodo, v kateri se kaj hrani, 2.) sadno drevo, 3.) državo, tako:

1.) inko = črnilo : inkujo = tintnik
mono = denar : monujo = denarnica
abelo = čebelca : abelujo = panj
2.) piro = hruška (sad) : pirujo = hruška (drevo)

Zjutraj...

zlasti pa zvečer

Sargov

KALODONT

proti zabnemu kamnu

mesto razvijanja na Gorenjskem v širših plasteh naroda. Vsakdo naj si s pomočjo teh kratkih misli o naslednjih disciplinah razvija še nove svoje misli ter tako ustvari sodbo o vrednosti športa in njegovih možnih ter ne možnih prosperacij pri nas.

(Dalje)

pomo = jabolko : pomujo = jablana
3.) italo = italijan : Italujo = Italija
germano = nemec : Germanujo = Nemčija
K priponki uj, ki znači državo moramo pripomniti, da mnogi esperantisti rabi-
jo priponko — io, namesto — ujo, kar je tudi pravilno, tako:
Jugoslavio, Francio, Italio, vtd.
Nekatere države pa za izražamo z besedi-
co — lando, tako: Nederlando, Svislando, Finlando, itd.

Prevedli!

La filo.

Mabriĉa hebreo (žid) volis kristanĝi. La pastro (duhovnik) instruis lin pri la preĝo, sed la penado (trud) restis vana (vana = zaman), ĉar la hebreo estis ter maldiligenta (diligenta = priden, -a, -o, marljiv). — Nu, mia filo se vi morgaŭ scios fari senetere la signon (znamenje) de kruco (kirz), vi ricevos de mi sakon (sako = vreĉa) da (da = de) terpomoj (terpomo = krompir). Sekvantan tagon prenis la hebreo kun sian sikon, kiu portis sakon. Li eniris la domon de la pastro, la filo atendis ekstrere (zunaj). — Nu, faru la signon de la kruco, diris al li la pastro. — En la nomo nomo (nomo = ime) de Patro kaj ge la Sankta Spirito (spirito = duh). — Ne, kie restis „Filo“? — Pardonu, mi lasis la filon ekstere: li tenas la sakon por la terpomoj, respondis la hebreo.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5.** (v hiši g. Šipica)

Moderno 4 sobno stanovanje z vsem komfortom v mestu se odda takoj ali pozneje. Naslov v upravi.

Stare kovine in staro železo kupuje po najvišji dnevni ceni trvdka P. Majdič „Merkur“, Kranj.

Rabljene ročke od olj in doze oljnatih barv in lakov kupuje po najvišji dnevni ceni trvdka P. Majdič „Merkur“ Kranj.

Dvosobno stanovanje v sredini mesta z vsemi pritlikinami se odda s 1. aprilom. Vprašati Lajerjeva ulica 10, Kranj.

Prodajam par tisoč kilogramov slame Naslov: Voklo 9.

Iščem službo postrežnice za vsak dan, ali nekaj dni v tednu, Naslov v upravi lista.

Odda se stanovanje v Čirčičah št. 6 s 1. aprilom. Poizve se Brešar št. 11.

Služkinjo, ki zna kuhati, sprejemč 3 članska rodbina. Naslov v upravi:

Učenko za asistentsko (inštrumentarko) k zobozdravniku takoj sprejemč. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Absolutno poštena za Kranj“.

Kolesa prodajam še vedno po starih nizkih cenah. — Julij Zevnik, Stražišče.

Kupim lipove in borove plohe. Peter Kobal, Kranj.

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Razglas

Skupni posestniki parcel na „Savi“ k. o. Naklo in k. o. OKRUGLO prepovedujemo od slej naprej vsako vožnjo in jemanje sipe (mivke) z tega ozemlja, katero je glasom „Statuta R. U. 277/14“ 37. Komisarija za agrarne operacije I v Ljubljani samo last 33. tuk. posestnikov. Kdor bi kljub prepovedi še jemal sipo, se bo izročil oblasti.

Gospodarski odbor Naklo.

Botri!

Za birmo

Vam nudim cenena in krāsna darila še po starih cenah.

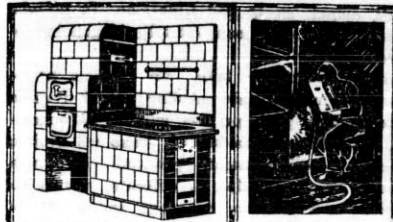
HVALA FRANČ

zlatarska delavnica
KРАНJ — poleg delavskega doma.

Botrice!

Cviček

pravi dofenjski, dobite pri Centralni vinarji v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Elektrovarjene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje in strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KРАНJ

Ne pozabite!

Za nakup in izdelavo oblek ter plaščev je najcenejša konfekcija

izdelujemo tudi po meri! V naši konfekciji dobite vse vrste oblek in obleke za Veliko noč in birmo po zelo nizkih cenah.

PAVEL BREN

mesni stavbenik
KРАНJ, Jenkova 5-1

izdeluje načrte in statične proračune vseh vrst zgradb. Projektira in izvršuje zaklonišča v novih in starih zgradbah. Cene solidne.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V TONEJC
tapetnik, Kranj

Ako imate kurja očesa in se vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

BRZO JAVI

Izvanredno ugodni nakup še po starih najnižjih cenah edinole pri trvdki

LOGAR & KALAN - KРАНJ

Za birmance štofi: din 20.—, 25.—, 35.—, 50.—.
Za gospode največja izbira kamgarnov: din 55.—, 75.—, 85.—, 100.— itd.
Za dame: Najmodernejši novi vzorci za plašče in obleke: din 30.—, 35.—, 40.—, 60.—, 70.—, 110.—.
Dospela je velika izbira najnovejših svilenih rut.

Pridite in prepričajte se!

Velika oblastveno dovoljena
RAZPRODAJA
v Kranju - Mestni trg 11.

Vsemu cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da radi opustitve trgovine razprodajam vse modno, manufakturno in galanterijsko blago pod lastno ceno. - OPOZARJAM Vas na lepo izbiro ino-zemskih štofov in kamgarnov za moške obleke ter veliko najmodernejših vzorcev damskega volnenega blaga za obleke, kostume in plašče. - NE ZAMUDITE te edinstvene ugodne razprodaje, sami veste, da so vse tovarne blago podražile. Pri meni se vam nudi redka prilika, da dobite dobro blago po res nizkih cenah. Za nizke cene vam jamči

JOŽE VIDMAR - KРАНJ, Mestni trg 11.
MANUFAKTURA, MODA IN GALANTERIJA

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Pošne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KРАНJU R. Z. Z. N. Z. LJUDSKI DOM

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.
(Dalje)

Potem ga je vprašal dalje: „A zakaj bežiš?“
„Ce me ujamejo, me obglavijo, ali pa me pošljejo v svinčene rudnike, morda pa celo na galere.“
„Kaj si zločinec?“
„Zločinec? Čemu neki? Dobro delo sem storil!“
„Pa praviš, da te biriči zasledujejo.“
„Seveda me, ker človeška pravica sodi krivično. Ti pa dobro veš, da nisem storil krivičnega in zlega.“
„Pa kaj si pravzaprav storil?“
„O, hitro sem poravnal svoj račun z njim. Res, hitro. Sušil sem z nožem, z enim samim zamahom sem mu prežezal vrat. Še zastokal ni, še vzdihnil ni. Kri je bruhnila iz prerezanega vrata, glej, ves sem še okrvavljen.“
Martina je obhajala že res groza.
„A koga si umoril? Povej vendar!“
Gorazd je začudeno in neverno gledal v fanta.
„Kaj? Ti tega ne veš? To vendar vsi ljudje vedo.“
„Ne vem. Daj, odgovori!“
„Saj sem povedal: zaklal sem ga.“
„Kateroga?“
„Tega, no, prokletega! Zapeljivca moje hčere.“
Martin je od začudenja spustil Gorazda iz rok in ga komaj še pravočasno ujel, da mu ni ušel.
„Leopolda?“
„Leopolda da!“
„Gorazd! Zakaj si to storil?“
„Imela sva stare račune. Ker sem mu pa prerezal pravočasno vrat, sem prepredil, da ni izvršil drugega, še gnusnejšega zločina.“
Martin se je spomnil Polonice in se je ves stresel.
„A kakšnega. Gorazd?“
„Neki deklici je hotel vzeti čast, Bog nas obvaruj!“
„Kateri? Kakšni?“
„Ne vem. Pa jaz moram odtod. Biriči me iščejo!“

58

„Povej! Povej mi vse!“ je zahteval Martin.
„Gorazd se je uzrl po gosti in ustne so mu posiatele.“
„Biriči! Biriči!“
„Kje?“

Gorazd Martinu ni odgovoril, srtgal se mu je in je v velkih skokih izginil daleč v hosto. Potem je dolgo razmišljal, kaj naj stori in je nazadnje krenil proti Radovljici. „Moj Bog, če me zgrabijo in vtaknejo v ječo!“ se je bal.
„Saj me ne bodo, saj me ne bodo,“ se je taložil.
Sel je proti Radovljici, misel na Gorazdovo izpoved in skrb za Polonico sta bli z njim. Sredi travnikov je obel, svojim ussom ni mogel verjeti. Pesem je prihajala s ceste.

„Leži, leži tam polje,
polje zeleno, ravno.
Mlad fant po polju vriska,
a srce mu je bolno...“

Pesem je bila tovarniška, glas je bil Filipov.
„Filip! Poje, vriska!“ se je čudil Martin. „Ali je ta tudi znorel od vsega hudega, kakor Gorazd? Morana, moram ga videti!“

Hitel je proti cesti in videl, da Filip pelje za roko žensko. Tista visoka postava se mu je zdela znana. Pa vsaj ne, da bi bila — ? Ne, Micka ni. Tit sam mu je povedal, da so jo že davno odgnali čez Kolpe. A vendar! Tako znana mu je in Filip je ob njej! Martin je tekel čez travnik, kar so mu noge dopuščale in čez nekaj časa so mu začela kolena klecati od redostnega spoznanja. Res, ni se varal! Filip je vodil Micko za roko.

„Micka!“ je zavpil Martin, da sta se onadva na cesti ustavila in se ozrla. Potem sta ga pa spoznala:
„Martin!“ sta zaklicala oba hkrati in mu pohitela nasproti.

Pozdravili so se in Martin je komaj prišel do besede.
„Pa kako, da si tukaj, Micka? Tit mi je pravil, da so te že odpeljali čez Kolpo.“

„Saj so jo,“ je menil Filip in mislil povedati vse, pa je Micka prehitela z vprašanjem:
„Ali je Tit še živ?“

„Živ in zdrav. Na Taboru je.“
„O hvala Mariji Taborski!“
„Po tebi joka, pa zdaj se bo že utolažil. Povejta mi zdaj, kako si prišla na Gorenjsko nazaj.“
„Filip me je rešil. Filip, pripoveduj ti.“
Dobrovoljni tovarnik je pripovedoval:

Tik pred turškim vpadom sem tvoril po Hrvaškem. Doli so govorili, da se Turki spravljajo na pot, jaz pa nisem hotel verjeti, ker se v onih krajih vedno govori o turških vpadih. Nazadnje so pa le res Turki prišli tako hitro, da sem se komaj utegnil skriti. Konji in blago je šlo po zlu, no, škoda je bilo, pa tisto se že vse pozabi. Tedaj nam niti misli niso, ker sem imel skrb, kako bi prišel nazaj na Kranjsko. Vendar je pretoklo dokaj dni, pa nisem in nisem našel pametne misli. Nazadnje se mi je pa le posvetilo. Slekli sem ubitega Turka in se sam napravil v tiste vrazje cape, da bi mi jih nikoli več ne bilo treba dati nase! Grem, grem, Turki se niso menili zame, pred ljudstvom sem se pa moral skrivati, ker me je hotelo kar pobiti. Pridemo do Kolpe, pa mi začne neki Turak pripovedovati, kaj vem, kaj mi je ljubudral. Jaz ga nisem razumel, pa sem mu odkmal. A oni me je zgrabil trdo za roko in me je kar vlekli s seboj. Izročil mi je v varstvo neko žensko, potem je pa šel. Ko sem jo pogledal, sem poskočil od veselja — Micka je bila. Še tisto noč sem jo na turškem konju prenesel čez Kolpo. Potem sva pa jezdila čisto brez zaprek do Kranja. Vsi so mislili, da sem Turak, ki vodi s seboj sužnjo. V Kranju sva pa srečala Turčine, ki so se s plenom vračali proti Hrvaški. Menili so, da jih je premalo, da bi mogli priti čez gore na Koroško. Takoj sem slekel turško obleko in z Micko sva se napolnila v Begunje. Našla nisva nobenega, zato sva po zdaj namenjena na Tabor.“

„Filip, moj brat si,“ se je veselil Martin. „Tega ti jaz nikoli ne bom pozabil. Mnogo si žrtvoval, da si rešil mojo sestro.“

Filipove oči so sanjale nekam v daljavo, neizpolnjeno hrepenenje in lep spomin sta bila v njih. Pa je tovarnik zadušil čustvo in se je prešerno zasmeljal.

(Dalje.)